Úřední věstník
Evropské unie

CS
Řada C

C/2026/2836

26.5.2026

Sdělení Komise

Pokyny k provádění rámcové směrnice o vodě při povolování nových projektů a stávajících činností se zvláštním zaměřením na těžební odvětví

(Text s významem pro EHP)

(C/2026/2836)

Úvod

V Akčním plánu RESourceEU ([1]) se Komise zavázala předložit *„pokyny, které umožní jednodušší a harmonizovanější provádění právních předpisů EU o environmentálním povolování v členských státech, včetně aspektů týkajících se těžebního odvětví“*. Cílem těchto pokynů je pomoci snížit nejistotu týkající se postupů a kritérií posuzování, které jsou nezbytné pro provádění posouzení vlivů na životní prostředí vyplývajících z rámcové směrnice o vodě ([2]).

Cílem této iniciativy je podpořit celkovou odolnost Evropy na základě silného a jasného regulačního rámce pro vodní politiku, Evropské strategie pro vodohospodářskou odolnost a našeho cíle snížit závislost na fosilních palivech a na dovozu kritických surovin nezbytných pro urychlení energetické transformace. Nejednotné provádění rámcové směrnice o vodě v rámci členských států i mezi nimi dnes ovlivňuje vodohospodářskou odolnost a náklady a pravděpodobnost získání povolení, což jsou klíčové faktory, na nichž závisí investiční rozhodnutí, zejména v odvětví kritických surovin ([3]), jak je definuje nařízení o kritických surovinách ([4]).

V zájmu řešení výše uvedených problémů se tyto pokyny zabývají ustanoveními rámcové směrnice o vodě a jejích dvou „dceřiných“ směrnic, směrnice o podzemních vodách ([5]) a směrnice o normách environmentální kvality ([6]), naposledy pozměněné směrnicí (EU) 2026/805 ([7]), které upravují povolování nových projektů nebo činností.

Tyto pokyny vycházejí z ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie týkající se výkladu unijního práva, podle níž je při výkladu nutné vzít v úvahu nejen znění takového ustanovení, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí ([8]).

Tyto pokyny nenahrazují, nedoplňují ani nemění ustanovení předmětné právní úpravy, která sama o sobě stanoví příslušné právní povinnosti. Na tyto pokyny by nemělo být nahlíženo odděleně, ale musí být vykládány ve spojení s příslušnými právními předpisy, a nepředstavují samostatný odkaz. Vykládat právo EU s konečnou pravomocí je oprávněn pouze Soudní dvůr Evropské unie.

([1]) COM(2025) 945 final – Akční plán RESourceEU: Urychlení naší strategie pro kritické suroviny s cílem přizpůsobit se nové realitě.

([2]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1).

([3]) SWD(2023) 161 final – zpráva o posouzení dopadů, která je připojena k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin a mění nařízení (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 a (EU) 2019/1020.

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1252 ze dne 11. dubna 2024, kterým se stanoví rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin a mění nařízení (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 a (EU) 2019/1020 (Úř. věst. L 1252, 3.5.2024).

([5]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu (Úř. věst. L 372, 27.12.2006, s. 19).

([6]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES ze dne 16. prosince 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 84).

([7]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2026/805 ze dne 30. března 2026, kterou se mění směrnice 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky, směrnice 2006/118/ES o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu a směrnice 2008/105/ES o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L, 2026/805, 20.4.2026, s. 1). Pokud došlo ke změnám stávajících ustanovení v důsledku nedávných úprav, zabýváme se pouze novými ustanoveními, ačkoli členské státy mají na jejich provedení čas do prosince 2027.

([8]) KRONE-Verlag, C-65/20, EU:C:2021:471, bod 25.

Cílem těchto pokynů je snížit nejistotu týkající se podstatných prvků a postupů potřebných k posouzení vlivů na životní prostředí podle rámcové směrnice o vodě. Zabývají se také stávajícími ustanoveními, která členským státům umožňují stanovit nižší environmentální cíle v případech, kdy neexistují proveditelná opatření k dosažení dobrého stavu vod (tj. neexistují žádná opatření ke zlepšení situace) nebo kdy lze dobrého stavu dosáhnout pouze za cenu vynaložení neúměrných nákladů. To je důležité zejména v případě obnovy povolení pro stávající zařízení nebo činnosti. Kromě toho nejnovější změny rámcové směrnice o vodě, směrnice o normách environmentální kvality a směrnice o podzemních vodách zavádějí další možnosti výjimek, pro které je vhodné poskytnout další pokyny s cílem zajistit jejich harmonizované provádění ve všech členských státech.

Komise bude spolupracovat s členskými státy, zejména v rámci společné prováděcí strategie pro provádění rámcové směrnice o vodě, například na revizi dříve dohodnutých pokynů společné prováděcí strategie ([9]), jakož i v rámci strukturovaných dialogů o vodě, aby podpořila účinnější a srovnatelnější provádění posouzení souvisejících s rámcovou směrnicí o vodě v kontextu povolování projektů týkajících se kritických surovin.

Stejné výklady Komise lze obdobně použít i na jiné projekty nebo činnosti včetně těch, které se týkají strategických odvětví podporovaných v rámci směrnice o obnovitelných zdrojích energie III ([10]), aktu o čipech ([11]) nebo aktu o průmyslu pro nulové čisté emise ([12]).

Tyto pokyny doplňují probíhající úsilí Komise o urychlení povolování včetně nedávného návrhu nařízení o urychlení posuzování vlivů na životní prostředí ([13]), který navrhuje zjednodušené a zrychlené postupy včetně jednotných kontaktních míst, digitalizace a rychlejších postupů, a pro strategická odvětví také ustanovení o převažujícím veřejném zájmu, tichém souhlasu a řešení sporů.

Ačkoli rámcová směrnice o vodě stanoví čtyři různé definice „stavu“, tj. *ekologický* stav a *chemický* stav pro povrchové vody a *kvantitativní* stav a *chemický* stav pro podzemní vody, v pokynech je kladen důraz na chemický stav povrchových i podzemních vod, protože nejvíce obtíží se objevilo právě v souvislosti s projekty, které mohou mít vliv na chemický stav.

Pokyny jsou strukturovány do osmi otázek, které vycházejí z obtíží uváděných zúčastněnými stranami v kontextu žádostí o nová povolení nebo prodloužení povolení stávajících. Jejich cílem je nabídnout řešení založená na výkladu různých ustanovení rámcové směrnice o vodě, směrnice o podzemních vodách a směrnice o normách environmentální kvality. Tyto pokyny vysvětlují zejména stávající možnosti flexibility pro členské státy při posuzování chemického stavu a jeho možného zhoršení a zdůrazňují, že cílů rámcové směrnice o vodě musí být dosaženo na úrovni vodního útvaru jako celku. V této souvislosti zdůrazňují, že směrnice o normách enviromentální kvality uznává, že u některých těžebních nebo průmyslových činností nemusí být možné snížit koncentraci jedné nebo více znečišťujících látek v jejich odpadních vodách pod normu environmentální kvality (NEK) stanovenou právními předpisy, což vede k překročení aktuálních koncentrací znečištění v blízkosti místa vypouštění. Směrnice o NEK proto stanoví „mísící zóny“, v nichž je překročení NEK pro znečišťující látku z daného místa vypouštění akceptováno za předpokladu, že je dodržena daná NEK ve vodním útvaru jako celku. Pokyny rovněž zdůrazňují, že při stanovování norem kvality nebo posuzování souladu je důležité zohlednit přirozené koncentrace pozadí a biologickou dostupnost s cílem zabránit stanovení zbytečně přísných norem kvality a zajistit řádné posouzení souladu.

Pokyny dále vysvětlují požadavky související s povolováním podle rámcové směrnice o vodě, stávající možnosti flexibility podle čl. 4 odst. 7 a nově zavedeného čl. 4 odst. 7a a 7b, které mohou členské státy využít k povolování projektů, jež mohou vést ke zhoršení stavu vodního útvaru. Dokument vysvětluje, jak lze tyto možnosti flexibility uplatnit v zájmu usnadnění projektů těžby a zpracování kovů, a to i pokud jde o nepřímé zhoršení chemického stavu, a zároveň opakuje, že rámcovou směrnici o vodě nelze vykládat tak, že umožňuje zhoršení chemického stavu vodního útvaru v důsledku přímého vypouštění znečišťujících látek.

([9]) Rámcová směrnice o vodě – Knihovna.

([10]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652 (Úř. věst. L, 2023/2413, 31.10.2023).

([11]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1781 ze dne 13. září 2023, kterým se zřizuje rámec opatření pro posílení evropského ekosystému polovodičů a mění nařízení (EU) 2021/694 (Úř. věst. L 229, 18.9.2023, s. 1).

([12]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1735 ze dne 13. června 2024, kterým se zřizuje rámec opatření pro posílení evropského ekosystému výroby technologií pro nulové čisté emise a mění nařízení (EU) 2018/1724 (Úř. věst. L, 2024/1735, 28.6.2024).

([13]) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o urychlení posuzování vlivů na životní prostředí (COM/2025/984 final).

A konečně pak pokyny vysvětlují, že v případě stávajících činností včetně těžebních činností se při přezkumu povolení nebo oprávnění mohou uplatnit další výjimky. To znamená, že po roce 2027 lze za určitých podmínek stanovit prodloužení doby a nižší environmentální cíle i na dobu po roce 2027 (pokud je to odůvodněno přírodními podmínkami) v souladu s čl. 4 odst. 4 a 5.

Pokyny jsou postaveny na následujících osmi otázkách:

1. Jak se provádí posouzení chemického stavu z hlediska nezhoršování tohoto stavu?

2. Jak členské státy určují znečišťující látky specifické pro povodí v případě povrchových vod a znečišťující látky vzbuzující obavy na vnitrostátní úrovni v případě podzemních vod?

3. Jak lze při stanovování norem environmentální kvality (NEK) nebo posuzování souladu zohlednit přirozené koncentrace pozadí a biologickou dostupnost?

4. Jak může vymezení mísících zón usnadnit povolování, aniž by bylo ohroženo dosažení celkového cíle směrnice?

5. Co vyžaduje rámcová směrnice o vodě z hlediska povolování?

6. Jaké možnosti flexibility stanoví tato směrnice s cílem přizpůsobit se novým činnostem udržitelného hospodářského rozvoje?

7. Jaké jsou nové výjimky, které byly nedávno zavedeny, a jak mohou pomoci odvětví těžby a zpracování kovů?

8. Jaké další možnosti flexibility zajišťující možnost obnovení/prodloužení povolení pro stávající činnosti a zařízení jsou uvedeny v rámcové směrnici o vodě?

1. **Jak se provádí posouzení chemického stavu z hlediska nezhoršování tohoto stavu?**

Právní předpisy a příslušná judikatura ESD:

čl. 2 body 10 a 12; čl. 2 body 24 a 25; čl. 4 odst. 1 písm. a) bod i) a čl. 4 odst. 1 písm. b) bod i); čl. 8 odst. 1 a 2 a přílohy II a V rámcové směrnice o vodě 2000/60/ES; čl. 3 odst. 1 směrnice 2006/118/ES o podzemních vodách v nedávno pozměněném znění v čl. 3 odst. 1 písm. c), čl. 3 nové odstavce 1a a 1b a související přílohy; čl. 3 odst. 1a směrnice 2008/105/ES o normách environmentální kvality ve znění nedávné změny čl. 3 odst. 1a bodů iii) a iv) a posledního odstavce čl. 3 odst. 1a a souvisejících příloh, jakož i nová definice „*zhoršení stavu vodního útvaru*“ v čl. 2 bodě 43 rámcové směrnice o vodě.

Příslušná judikatura ESD: rozsudky ze dne 1. července 2015, Weser, C-461/13 a ze dne 28. května 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18.

Výklad Komise:

Hodnocení chemického stavu povrchových vod pro účely environmentálních cílů podle článku 4 rámcové směrnice o vodě je založeno na dodržování norem environmentální kvality (NEK) platných v celé EU, které jsou stanoveny pro látky identifikované na úrovni EU, a od 21. prosince 2027 ([14]) i na dodržování vnitrostátních norem stanovených pro látky, které členské státy identifikovaly jako znečišťující látky vzbuzující obavy na vnitrostátní úrovni, tzv. znečišťující látky specifické pro povodí. **Hodnocení chemického stavu podzemních vod** je založeno na dodržování norem jakosti stanovených na úrovni EU a prahových hodnot stanovených členskými státy pro znečišťující látky vzbuzující obavy na vnitrostátní úrovni. Je důležité poznamenat, že podle rámcové směrnice o vodě se tyto normy jakosti uplatňují na úrovni vodního útvaru a že normy environmentální kvality nelze automaticky použít jako mezní hodnoty emisí na úrovni jednotlivých zařízení nebo činností.

([14]) Směrnice (EU) 2026/805. V případech nedávných změn stávajících ustanovení se zabýváme pouze novými ustanoveními, ačkoli členské státy mají na jejich provedení čas do prosince 2027.

Při odkazování na **harmonizované normy kvality EU a lhůty pro dosažení souladu pro znečišťující látky v celé EU v povrchových i podzemních vodách** ([15]) je třeba vzít v úvahu skutečnost, že pro znečišťující látky v celé EU zavedené po prvním přijetí směrnice o normách environmentální kvality a směrnice o podzemních vodách mohou platit delší lhůty pro dosažení souladu a časové výjimky. Přehled těchto lhůt je uveden v příloze I těchto pokynů.

Při posuzování stavu vodního útvaru se členské státy spoléhají na výsledky monitorování. Při posuzování možného zhoršení stavu v důsledku určitého projektu se členské státy spoléhají na modelování nebo odborný odhad očekávaného stavu po provedení daného projektu. Rámcová směrnice o vodě poskytuje členským státům poměrně širokou diskreční pravomoc v oblasti **monitorování povrchových a podzemních vod**, např. pokud jde o možné seskupení vodních útvarů, počet a umístění monitorovacích míst, monitorované kvalitativní složky a doporučenou četnost monitorování. To umožňuje přizpůsobení místním podmínkám.

Posuzování souladu z hlediska dobrého chemického stavu se provádí na úrovni celého vodního útvaru zohledněním výsledků reprezentativních monitorovacích míst, která se v něm nacházejí a jsou vybrána tak, aby odrážela velikost a dopad daného vlivu jako celku ([16]).

Podle rámcové směrnice o vodě jsou členské státy odpovědné za vymezení vodních útvarů na základě charakteristik jednotlivých oblastí povodí. To se provádí v souladu s definicemi rámcové směrnice o vodě obsaženými v článku 2 rámcové směrnice o vodě ([17]) a obecnými pravidly stanovenými v příloze II rámcové směrnice o vodě. Hlavním účelem identifikace „vodních útvarů“ je umožnit přesný popis stavu a jeho porovnání s environmentálními cíli. Rámcová směrnice o vodě umožňuje dva systémy vymezení útvarů povrchových vod (systém A a systém B), z nichž jeden je založený převážně na velikosti a druhý na pružnějších kritériích s rovnocenným účinkem ([18]). V případě podzemních vod umožňuje rámcová směrnice o vodě vzhledem k jejich vlastnostem větší flexibilitu při jejich vymezování. Jsou k dispozici i další pokyny k identifikaci vodních útvarů ([19]). Je třeba poznamenat, že na toto posouzení může mít vliv velikost vodního útvaru, kterou určují členské státy v souladu s výše uvedenými pravidly.

Cíle rámcové směrnice o vodě včetně zásady nezhoršování stavu podle čl. 4 odst. 1 se vztahují na vodní útvary, nikoli na jednotlivá zařízení jako taková. Z judikatury však jasně vyplývá, že povinnost členských států zajistit nezhoršování stavu vodních útvarů se vztahuje na jednotlivé projekty, které mohou být povoleny, pokud to vyžaduje systém výjimek stanovený v článku 4 ([20]). Rámcová směrnice o vodě zároveň zaujímá integrovaný přístup ke kontrole znečištění. Při posuzování dopadu nových projektů nebo nových činností na chemický stav daného vodního útvaru by členské státy měly zvážit **všechny stávající zdroje znečištění** ovlivňující tytéž vodní útvary a možnosti snížení znečištění z těchto zdrojů.

To znamená, že členské státy mohou usnadnit povolení nového projektu, který by znamenal nové vypouštění, snížením povoleného vypouštění ze stávajících zařízení, například požadavkem na použití nejlepších dostupných technologií snižování emisí. Toho lze dosáhnout pouze tehdy, mají-li příslušné orgány jasný přehled o všech činnostech, které mají na daný vodní útvar dopad, a o možnostech přezkumu a aktualizace souvisejících povolení umožňujících snížit jejich zatížení znečišťujícími látkami a umožnit zahájení nové činnosti a vypouštění stejných znečišťujících látek do téhož vodního útvaru, aniž by to vedlo ke zhoršení chemického stavu. To bude vyžadovat dobrou spolupráci a koordinaci mezi jednotlivými orgány dohlížejícími na jakost vody a orgány odpovědnými za vydávání povolení. Tuto koordinaci vyžaduje článek 5 směrnice o průmyslových emisích ([21]) a je zohledněna i v článku 10 rámcové směrnice o vodě. Je důležité poznamenat, že

([15]) Je třeba poznamenat, že směrnice o normách environmentální kvality a směrnice o podzemních vodách používají pro příslušné normy kvality odlišné termíny, a to „normy environmentální kvality“ pro povrchové vody a „normy jakosti“ pro podzemní vody.

([16]) To vyplývá z definice „dobrého chemického stavu“ v čl. 2 bodech 24 a 25 rámcové směrnice o vodě a z ustanovení o monitorování uvedených v oddílech 1.3 a 2.4 přílohy V rámcové směrnice o vodě. Pokyny v rámci společné prováděcí strategie č. 7 – Monitoring podle rámcové směrnice o vodě, č. 15 – Monitoring podzemních vod, č. 19 – „Chemický monitoring povrchových vod“ a č. 40 – „Četnost chemického monitoringu povrchových vod“ – dostupné na adrese circabc navrhují celkový metodický přístup k monitoringu pro provádění rámcové směrnice o vodě.

([17]) Útvary povrchových a podzemních vod jsou definovány v čl. 2 bodě 10 rámcové směrnice o vodě („útvarem povrchové vody“ se rozumí „samostatný a významný prvek povrchové vody, jako jsou jezero, nádrž, tok, řeka nebo kanál, část toku, řeky nebo kanálu, brakické vody nebo úsek pobřežních vod“), a v čl. 2 bodě 12 („útvarem podzemních vod“ se rozumí „příslušný objem podzemních vod ve zvodnělé vrstvě nebo vrstvách“).

([18]) Oddíl 1.2 přílohy II rámcové směrnice o vodě.

([19]) Pokyny v rámci společné prováděcí strategie č. 2 – Identifikace vodních útvarů – dostupné na adrese circabc poskytují konkrétní praktické návrhy pro identifikaci vodních útvarů podle rámcové směrnice o vodě.

([20]) C-461/13, bod 48.

([21]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích a emisích z chovů hospodářských zvířat (integrovaná prevence a omezování znečištění) (Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 17).

ve většině případů jsou díky neustálému technologickému pokroku podporovanému i nově zřízeným Inovačním centrem pro průmyslovou transformaci a emise (INCITE) ([22]) a inovativním produktům, které na trh přinášejí i subjekty z EU, na trhu stále častěji dostupné nové technologie pro snižování znečištění, které lze použít pro modernizaci stávajících zařízení. Snížení emisí z těchto zařízení zase může přispět k dosažení cílů rámcové směrnice o vodě a zároveň vytvořit rezervu pro případné další vypouštění látek z nových činností, aniž by došlo k celkovému zhoršení stavu.

Příklady:

— Nová těžební činnost nebo činnost zpracování kovů musí získat environmentální povolení k vypouštění odpadních vod obsahujících PFAS do nedaleké řeky. Řeka je však již ovlivněna dalšími průmyslovými činnostmi vypouštějícími určité množství PFAS, které již nyní způsobují špatný stav. Aby se zabránilo zhoršení stavu v důsledku nové činnosti, mohl by příslušný orgán rozhodnout o přezkoumání povolení pro stávající činnosti. Tato povolení mohla být udělena již před dlouhou dobou, kdy nebyly k dispozici vhodné techniky snižování znečištění, které by snížily objem vypouštěných PFAS, a mezitím se mohly objevit nové techniky snižování znečištění, které by proto bylo možné začlenit do příslušných povolení. Snížení emisí PFAS ze stávajících činností by mohlo umožnit provozování této nové činnosti, aniž by to vedlo ke zhoršení stavu vodního útvaru nebo ohrožení budoucího souladu s NEK pro PFAS.

— Aby mohl příslušný orgán povolit novému zařízení vypouštět kobalt do daného vodního útvaru, mohl by změnit povolení jiných zařízení, která vypouštějí kobalt do téhož vodního útvaru, a požadovat po nich, aby zlepšila čištění odpadních vod tak, aby celkové vypouštění včetně vypouštění z nového zařízení nevedlo ke zhoršení chemického stavu.

— V případě původní normy environmentální kvality pro nikl (stanovené v roce 2008) existuje možnost odložit dosažení souladu s ní prostřednictvím prodloužení lhůty do konce roku 2027. Aktualizované (a přísnější) normy environmentální kvality pro nikl ve směrnici o normách environmentální kvality zavedené poslední revizí z roku 2026 bude nutné splnit do 22. prosince 2033 s možným prodloužením lhůty až do 22. prosince 2039 (nebo i déle, pokud to bude odůvodněno „přírodními podmínkami“).

2. **Jak členské státy určují znečišťující látky specifické pro povodí v případě povrchových vod a znečišťující látky vzbuzující obavy na vnitrostátní úrovni v případě podzemních vod?**

Právní ustanovení:

čl. 2 bod 30b nedávno pozměněné rámcové směrnice o vodě, čl. 3 odst. 1b a příloha II nedávno pozměněné směrnice o podzemních vodách a nová příloha II nedávno pozměněné směrnice o normách environmentální kvality.

Výklad Komise:

Pro *povrchové vody* z nové definice znečišťujících látek specifických pro povodí vyplývá ([23]), že při rozhodování o tom, zda by určitá znečišťující látka měla být označena jako znečišťující látka specifická pro povodí a zda by měla být stanovena (vnitrostátní) NEK, je třeba vzít v úvahu tři složky. Za prvé, prostorovou složku, tj. je zjištěno, že znečišťující látka je vypouštěna ve významném množství na úrovni povodí nebo dílčího povodí, a ne nutně na úrovni jednoho vodního útvaru. Za druhé, složku „množství“, tj. znečišťující látka by měla být vypouštěna ve „významných množstvích“. Za třetí, skutečnou „rizikovou složku“, tj. takové vypouštění musí mít za následek „významné riziko“ pro vodní prostředí na území členského státu nebo jeho prostřednictvím. Z toho vyplývá, že členské státy nemusí na základě posouzení vlivů a dopadů provedeného v souladu s přílohou II rámcové směrnice o vodě určitou znečišťující látku označit jako znečišťující látku specifickou pro povodí, pokud je tato látka vypouštěna v celém povodí pouze v nevýznamném množství, které nepředstavuje riziko, i když je vypouštěna v důsledku nové činnosti.

Rovněž pro *podzemní vody* platí, že členské státy musí na úrovni povodí vybrat, které vodní útvary je třeba monitorovat z hlediska dodatečných vnitrostátních parametrů znečištění, jež vypovídají o dopadu vlivů na místní úrovni a způsobují riziko, že dané útvary nedosáhnou dobrého chemického stavu, a podle toho stanovit nejvyšší přípustné prahové hodnoty pro tyto *znečišťující látky vzbuzující obavy na vnitrostátní úrovni*.

([22]) Viz: Evropské inovační centrum pro průmyslovou transformaci a emise | INCITE.

([23]) Viz nová definice znečišťující látky specifické pro povodí v čl. 2 bodě 30b rámcové směrnice o vodě. Na podporu provádění prostřednictvím příkladů a osvědčených postupů existují nezávazné technické pokyny pro vyvození NEK Rámcová směrnice o vodě – Knihovna.

Jak pro znečišťující látky specifické pro povodí (povrchové vody), tak pro znečišťující látky vzbuzující obavy na vnitrostátní úrovni (podzemní vody) platí různé lhůty pro dosažení souladu v závislosti na okamžiku, kdy byly příslušné znečišťující látky identifikovány. Členské státy proto mají určitý manévrovací prostor při zajišťování souladu v rámci příslušných lhůt (viz příklad).

Příklady:

— Členské státy nemusí označit kobalt jako znečišťující látku specifickou pro povodí, pokud je tato látka vypouštěna v celém povodí pouze v nevýznamných množstvích, která nepředstavují riziko, i když je vypouštěna v důsledku nové činnosti.

Pokud členský stát označil v roce 2022 arsen ve svých podzemních vodách za znečišťující látku vzbuzující obavy na vnitrostátní úrovni a stanovil odpovídající prahovou hodnotu, musí být tato prahová hodnota dodržena pouze do roku 2033, tj. do konce období platnosti plánu povodí ([24]), které následuje po období, během něhož byla tato vnitrostátní prahová hodnota stanovena. Kromě toho mají členské státy možnost uplatnit časovou výjimku v případě, že danou prahovou hodnotu nelze splnit k datu dosažení souladu v roce 2033, a mohou dosažení souladu odložit o jedno další období platnosti plánu povodí, tj. do roku 2039 (viz čl. 3 nový odstavec 1b směrnice o podzemních vodách). Tato data pro dosažení souladu a případné časové výjimky poskytují příslušným orgánům členských států a provozovatelům dostatečný prostor pro určení a provedení vhodných opatření, která v konečném důsledku zajistí splnění prahových hodnot stanovených během současného (a budoucího) cyklu (cyklů).

3. **Jak lze při stanovování norem environmentální kvality (NEK) nebo posuzování souladu zohlednit přirozené koncentrace pozadí a biologickou dostupnost?**

Právní ustanovení:

část A, poznámka pod čarou 12 přílohy I a část B, bod 3 přílohy I směrnice o normách environmentální kvality; čl. 2 bod 5 a části A a C přílohy II směrnice o podzemních vodách.

Výklad Komise:

U **přirozeně se vyskytujících látek** ([25]), jako jsou například kovy, je třeba vzít v úvahu přirozené koncentrace pozadí a biologickou dostupnost ([26]) s cílem zabránit stanovení norem kvality na zbytečně přísné úrovni, případně umožnit řádné posouzení souladu. Právní předpisy to členským státům umožňují, a to jak pro povrchové, tak pro podzemní vody.

Při stanovování NEK na úrovni EU pro **povrchové vody se zohledňuje biologická dostupnost**. Členské státy se vyzývají, aby při stanovování vnitrostátních norem environmentální kvality v relevantních případech postupovaly stejně ([27]). Při posuzování souladu s NEK na základě monitorovaných koncentrací je třeba zohlednit **přirozené koncentrace pozadí**. Před porovnáním s NEK pro povrchové vody lze přirozené koncentrace pozadí odečíst od naměřených koncentrací.

Při stanovení prahových hodnot pro **podzemní vody** se **zohlední přirozené koncentrace pozadí**.

U **nových projektů** by proto členské státy měly **určit přirozené koncentrace pozadí** pro dotčené vodní útvary před zahájením projektu, protože se nevyhnutelně liší podle jednotlivých míst. To by mělo být náležitě zohledněno v rámci jakéhokoli povolovacího procesu.

([24]) Plánem povodí se rozumí plán (plány) povodí, které musí členské státy vypracovat každých šest let a které stanoví programy opatření pro splnění cílů rámcové směrnice o vodě.

([25]) Přirozeně se vyskytující látky, jako jsou kovy, lze detekovat i v případě, že neexistuje žádný zdroj znečištění. V důsledku této přirozené přítomnosti se mnoho vodních organismů mohlo přizpůsobit zvýšeným koncentracím těchto látek, a proto může být dopad těchto látek na daný vodní organismus nižší.

([26]) Biologická dostupnost, a tedy i toxicita, může být významně ovlivněna chemickým složením vody (např. tvrdostí, pH, rozpuštěným organickým uhlíkem a dalšími parametry kvality vody, které ovlivňují biologickou dostupnost).

([27]) Na podporu provádění prostřednictvím příkladů a osvědčených postupů byly vypracovány nezávazné technické pokyny týkající se zohlednění biologické dostupnosti kovů a přirozené koncentrace pozadí při posuzování souladu (pokyny CIS č. 38 – Technické pokyny k NEK pro kovy – dostupné na circabc).

Příklady:

— Pokud je v půdním podloží povrchových vod přítomen nikl, mohou se místní vodní útvary vyznačovat relativně vysokými přirozenými koncentracemi tohoto kovu v pozadí. Těžba niklu v této oblasti by mohla zahrnovat i vypouštění odpadních vod z těžby s obsahem niklu do útvarů povrchových vod. Členské státy mohou při posuzování souladu s NEK (EU) pro nikl zohlednit již existující přirozené koncentrace pozadí v těchto vodních útvarech. To znamená, že členské státy mohou před vyvozením závěru, zda jsou dané koncentrace v souladu s platnou normou jakosti, „odečíst" přirozenou koncentraci pozadí.

— V případě podzemních vod, kde se v útvaru podzemních vod ovlivněném těžební činností niklu nachází vysoká přirozená koncentrace niklu v pozadí, by se mělo k těmto hodnotám přihlížet při stanovování prahové hodnoty pro určení dobrého chemického stavu podzemních vod.

4. **Jak může využívání mísících zón usnadnit povolování, aniž by bylo ohroženo dosažení celkového cíle směrnice?**

Právní ustanovení:

čl. 2 bod 10 a článek 10 rámcové směrnice o vodě a článek 4 směrnice o normách environmentální kvality.

Výklad Komise:

Nejjednodušší a nákladově nejefektivnější způsob eliminace znečištění vody se nachází pokud možno u zdroje. Režimy kontroly vypouštění odpadních vod jsou obvykle navrženy tak, aby zajistily, že koncentrace znečišťujících látek ve vodním recipientu nepřekročí platné normy jakosti. V blízkosti místa vypouštění se však počítá s ředěním. Důvodem je skutečnost, že u některých průmyslových činností nemusí být možné snížit koncentraci jedné nebo více znečišťujících látek ve vypouštěných odpadních vodách pod úroveň NEK, což vede k překročení aktuálních koncentrací znečištění v blízkosti místa vypouštění.

Právní předpisy, zejména článek 4 směrnice o environmentálních normách kvality, umožňují členským státům vymezit přiměřené „mísící zóny" přiléhající k místům vypouštění, v nichž je akceptováno překročení norem environmentální kvality pro znečišťující látku z daného místa vypouštění, pokud celkové výsledky z ostatních monitorovacích míst ve vodním útvaru (mimo danou mísící zónu) potvrdí, že neovlivňují soulad zbytku útvaru povrchových vod, a pokud je splněna řada souvisejících kritérií. Proto jsou mísící zóny účinným nástrojem pro řešení nových zdrojů znečištění. Jak je vysvětleno v souvisejících pokynech Komise ([28]), předpokladem pro použití mísících zón by bylo zajistit, aby byla přijata všechna zmírňující opatření s cílem zamezit zhoršení chemického stavu, která jsou možná a nejsou nepřiměřeně nákladná. To by přinejmenším znamenalo, že provozovatelé budou dodržovat nejlepší dostupné techniky použitelné podle směrnice o průmyslových emisích a tam, kde je to možné, uplatňovat ještě přísnější omezení emisí, aby splnili NEK. V členských státech se v mnoha odvětvích dlouhodobě uplatňuje úzký vztah mezi vypouštěním ze zařízení podle směrnice o průmyslových emisích a (ne)dodržováním norem environmentální kvality a způsoby řešení tohoto problému v rámci povolovacího procesu. Je třeba věnovat náležitou pozornost možným dopadům na chráněné nebo citlivé oblasti (např. pásma zdrojů pitné vody).

Ačkoli to právní předpisy výslovně stanoví pouze pro prioritní látky, jejichž norma jakosti je stanovena na úrovni EU, členské státy by měly stejnou zásadu a související kritéria analogicky uplatňovat i na vypouštění znečišťujících látek specifických pro povodí z bodových zdrojů. Ne všechny členské státy však tuto flexibilitu, tj. možnost vytvořit mísící zóny, využívají, protože ve směrnici jde pouze o možnost („mohou"). To může bránit povolování nových činností, zejména v případě, že se v blízkosti plánovaného zařízení nachází monitorovací místo, které by nevyhnutelně zachytilo překročení v důsledku nově vypouštěných látek.

Příklad:

— Pokud by v důsledku nové těžební činnosti mohlo vypouštění důlních odpadních vod do nedalekého útvaru povrchových vod vést k překročení NEK pro jednu nebo více znečišťujících látek v blízkosti místa vypouštění, doporučuje se, aby příslušný orgán určil vytvoření mísící zóny, kde se překročení NEK pro tyto látky nebere v úvahu při hodnocení stavu nebo kde se neprovádí monitorování, pokud zajistí, že se nezhorší stav vodního útvaru jako celku.

([28]) Na podporu tohoto provádění zveřejnila Komise technické pokyny „Identifikace mísících zón podle čl. 4 odst. 4 směrnice 2008/105/ES" (C(2010) 9369).

5. **Co vyžaduje rámcová směrnice o vodě z hlediska povolování?**

Právní předpisy a příslušná judikatura ESD:

čl. 4 odst. 1 a 7 rámcové směrnice o vodě.

Příslušná judikatura ESD: rozsudky ze dne 1. července 2015, Weser, C-461/13 a ze dne 28. května 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18.

Výklad Komise:

ESD vyložil čl. 4 odst. 1 písm. a) body i) až iii) rámcové směrnice o vodě v tom smyslu, že členské státy jsou povinny – s výhradou udělení výjimky – odmítnout schválení konkrétního projektu, pokud může vést ke zhoršení stavu útvaru povrchové vody nebo pokud ohrožuje dosažení dobrého stavu / potenciálu vod ke dni stanovenému uvedenou směrnicí. Rámcová směrnice o vodě nestanoví podrobné procedurální náležitosti povolování nových projektů (např. postupy pro vydávání povolení, schvalování atd.), ani nestanoví podrobnosti posuzování, jako jsou požadavky na informace. V zájmu zjednodušení by bylo možné posouzení relevantní pro rámcovou směrnici o vodě spojit a provést v rámci posuzování vlivů na životní prostředí v případech, kdy se na projekty vztahuje posouzení vlivů na životní prostředí podle několika právních předpisů EU včetně směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí ([29]) a směrnice o ochraně přírodních stanovišť ([30]) ([31]).

Judikatura ([32]) stanoví, že u mnoha projektů, u nichž lze vyloučit zhoršení stavu, může postačovat screening nebo „test použitelnosti" podle čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě. Screening zajišťuje, aby byl očekávaný vliv plánovaného projektu (včetně jeho zmírňujících opatření) na případně ovlivněné vodní útvary stanoven s dostatečnou jistotou (s ohledem na zásadu obezřetnosti).

Proto musí příslušný orgán členského státu před udělením povolení s dostatečnou jistotou prokázat, že projekt nezpůsobí zhoršení stavu nebo neohrozí dosažení dobrého stavu/potenciálu. Toto rozhodnutí by mělo být přijato na základě řádně zdokumentovaných důkazů před zahájením projektu. V mnoha případech by první screening mohl umožnit široce filtrovat a „vyřadit" projekty, které zjevně neovlivní stav/potenciál vodního útvaru.

Vzhledem k tomu, že screening projektu proběhne pouze ve fázi plánování, bude pravděpodobně proveden na základě odborného posouzení dopadů podobných projektů v minulosti a/nebo modelování možných dopadů. Před rozhodnutím, zda lze projekt schválit, či nikoli, by musely být důkladně posouzeny pouze projekty, u nichž se očekává zhoršení stavu, aby se ověřil soulad s kritérii stanovenými v čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě.

Příklad:

— Pokud může příslušný orgán dospět k závěru, a to i na základě informací získaných od provozovatele, že plánovaný projekt (např. díky uplatnění zmírňujících opatření, která by měla být jedním z jeho neodmyslitelných prvků) podle očekávání nezpůsobí zhoršení stavu ani neohrozí dosažení dobrého stavu/potenciálu, pak není třeba, aby se příslušný orgán odvolával na čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě a prokazoval, že jsou splněny podmínky stanovené v čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě, a projekt může být schválen.

6. **Jak směrnice zohledňuje nové činnosti v oblasti udržitelného hospodářského rozvoje?**

Právní předpisy a příslušná judikatura ESD:

čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě; oddíl 1.4.3 přílohy V rámcové směrnice o vodě.

Příslušná judikatura ESD: rozsudky ze dne 1. července 2015, Weser, C-461/13 a ze dne 28. května 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18.

([29]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1).

([30]) Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

([31]) Na podporu provádění prostřednictvím příkladů a osvědčených postupů je k dispozici nezávazný technický dokument o provádění čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě zde.

([32]) Soudní dvůr hovoří o (předběžném) posouzení jako o posouzení *ex ante* (C-535/18) 62018CJ0535.

Výklad Komise:

Rámcová směrnice o vodě umožňuje odchýlit se od zásady nezhoršování stavu u projektů, pokud a) se jedná o projekt v nadřazeném veřejném zájmu, b) jsou učiněny všechny schůdné kroky k omezení nepříznivých vlivů; c) neexistují lepší alternativy z hlediska životního prostředí, které jsou proveditelné a nevyžadují neúměrné náklady, a d) důvody jsou výslovně uvedeny a vysvětleny v plánu povodí.

Ze znění čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě je zřejmé, že členské státy mohou uplatnit tuto výjimku a neporuší právní předpisy, pokud skutečnost, že se jim nepodařilo dosáhnout dobrého stavu podzemních vod nebo dobrého ekologického stavu/potenciálu nebo předejít zhoršení stavu *útvarů podzemní nebo povrchové vody* souvisí s povolením dvou typů projektů:

a) „nových změn fyzikálních poměrů povrchové vody nebo nových změn hladin podzemních vod“ nebo

b) „nových trvalých činností, které souvisejí s lidským rozvojem“.

Pojem nových „*změn fyzikálních poměrů v útvaru povrchové vody*“ nezahrnuje změny jeho chemického stavu v důsledku bodových nebo difúzních zdrojů znečištění včetně přímého vypouštění znečišťujících látek. Pokud by však tyto nové fyzikální změny nepřímo změnily koncentrace znečišťujících látek, které jsou ve změněném vodním útvaru již přítomny (například by došlo k promíchání kontaminovaných sedimentů, které by do vody uvolnily zapouzdřené znečišťující látky), jednalo by se o nepřímé zhoršení chemického stavu, na které by se mohla daná výjimka vztahovat. Pokud jde o pojem „*nové změny hladiny podzemních vod*“, jednalo by se například o případ, že by taková změna nepřímo vedla k uvolňování chemických látek z horninových vrstev, a tím by způsobila zhoršení stavu nebo by přispěla ke zvýšení koncentrace stávajícího znečištění.

U „*nových trvalých činností, které souvisejí s lidským rozvojem*“ povoluje směrnice pouze zhoršení stavu *povrchových vod* z velmi dobrého na dobrý. To znamená, že výjimka se nevztahuje na projekty, které by zhoršily ekologický stav útvaru povrchové vody pod úroveň dobrého stavu. Znamená to rovněž, že se výjimka nevztahuje na projekty, které by zhoršily chemický stav ([33]). To vyplývá ze skutečnosti, že chemický stav je klasifikován pouze jako „dobrý“ nebo „špatný“, ale neexistuje žádný „velmi dobrý“ chemický stav.

Příklady:

— V případě nových bagrovacích činností v rámci téhož vodního útvaru, při nichž dochází k rozvíření chemických látek, které dříve nebyly při odběru vzorků vody zjištěny, protože byly uloženy v sedimentu, může být takové zhoršení chemického stavu v dané povrchové vodě odůvodněné vzhledem k fyzickým pracím nezbytným k provedení primární činnosti.

— Pokud odběry vody povedou ke změnám hladiny podzemní vody, které nepřímo uvolňují znečišťující látky, může být výsledné zhoršení chemického stavu odůvodněné.

7. **Které nové výjimky byly zavedeny v nedávné době a jak je lze využít v případě projektů v odvětví těžby a zpracování kovů nebo v případě jiných projektů zhoršujících chemický stav?**

Právní předpisy a příslušná judikatura ESD:

čl. 4 odst. 7a a 7b nedávno pozměněné rámcové směrnice o vodě.

Výklad Komise:

Směrnice (EU) 2026/805 zavedla dvě nové výjimky, které se týkají krátkodobých dopadů na vodní útvary a zhoršení chemického stavu v důsledku přemístění znečišťujících látek bez celkového zvýšení znečištění. Tyto výjimky byly zavedeny na základě praktických zkušeností členských států s cílem snížit administrativní zátěž a usnadnit povolování projektů, i když způsobují určité zhoršení chemického stavu. Tyto nové výjimky usnadní zejména povolování nových projektů těžby nebo zpracování kovů.

([33]) Byly vypracovány nezávazné pokyny v souvislosti se společnou prováděcí strategií podle rámcové směrnice o vodě „Pokyny č. 36: Výjimky z environmentálních cílů podle čl. 4 odst. 7“.

Zjednodušený postup u projektů, které mají pouze krátkodobý vliv na vodní útvary, nevyžaduje, aby byl daný projekt nebo činnost „*v převažujícím veřejném zájmu*“ a aby jejich cílů nebylo možné dosáhnout „*jinými prostředky, jež by byly z hlediska životního prostředí významně lepší*“. O realizaci nového záměru lze rozhodnout na základě předběžného spolehlivého posouzení („screeningu“), pokud se dospěje k závěru, že jeho negativní dopady na vodní útvar nebudou trvat déle než jeden rok (tj. pokud jsou ovlivněny chemické nebo fyzikálně-chemické složky) nebo déle než tři roky (tj. pokud jsou ovlivněny biologické kvalitativní složky). Zahájení realizace projektu je třeba chápat jako fyzické zahájení prací. K potvrzení krátkodobého charakteru dopadů je nutné provést následné ověření. Lze použít stávající monitorovací opatření zavedená podle přílohy V rámcové směrnice o vodě. Stávající monitorovací opatření by měla být doplněna o další *ad hoc* monitorování pouze v případech, kdy hrozí, že budou nedostatečná.

Druhý zjednodušený postup, který rovněž nevyžaduje, aby byl daný projekt nebo činnost v „*převažujícím veřejném zájmu*“, **se týká** konkrétních projektů nebo činností, které mohou vést ke ***zhoršení chemického stavu*** vodního útvaru v **důsledku přemístění stávající znečištěné vody nebo sedimentů** (tj. nikoli v důsledku nových vypouštění) z útvaru povrchové vody do téhož nebo jiného útvaru povrchové vody nebo z útvaru podzemní vody do útvaru povrchové vody, aniž by došlo k čistému zvýšení zatížení znečišťujícími látkami a za předpokladu, že jsou splněny určité podmínky. Toto přemístění by mělo podléhat předchozí regulaci nebo povolení a neměly by existovat možnosti, jež by byly z hlediska životního prostředí významně lepší, z důvodů technické neproveditelnosti nebo pro neúměrné náklady. Měla by být přijata veškerá proveditelná opatření, zejména pokud možno úprava vody a sedimentů, aby se minimalizovaly dopady na vodní recipient a zabránilo se zvýšení celkového rizika pro lidské zdraví a životní prostředí. Přemístění může ovlivnit pouze přijímající útvary povrchových vod, které ani v současnosti nejsou v dobrém stavu, pokud jde o většinu přemístěných znečišťujících látek, zejména pokud jde o nejvíce perzistentní a bioakumulativní znečišťující látky, které byly přemístěny, a neočekává se, že by ekologický stav nebo potenciál přijímajícího vodního útvaru v důsledku přemístění těchto znečišťujících látek následně spadal do nižší třídy. Konečně pak by mělo být přemísťování zakázáno v okolí míst odběru pitné vody a nesmí vést ke zvýšení stupně úpravy potřebného k výrobě pitné vody.

Očekává se, že tato výjimka usnadní projekty, které vyžadují přesun znečištěných sedimentů nebo vody v rámci vodních útvarů nebo mezi nimi. Tato výjimka tedy umožňuje členským státům povolovat projekty, které dříve nespadaly do oblasti působnosti čl. 4 odst. 7.

Příklady:

— Nové ustanovení o krátkodobých vlivech by mohlo být využito k usnadnění stavebních a/nebo údržbových prací, a to i v souvislosti s těžebními projekty (např. most přes vodní cestu, infrastruktura protipovodňové ochrany, projekty udržitelného bydlení atd.), které ovlivňují chemické a fyzikálně-chemické kvalitativní složky a ekologické kvalitativní složky útvaru povrchových vod pouze po krátkou dobu, pokud jsou splněny výše popsané právní podmínky. To může být relevantní i v souvislosti s posuzováním průzkumných činností nebo testováním nových technologií s pouze krátkodobými dopady. Příslušný orgán může tuto výjimku uplatnit, pokud na základě spolehlivého předběžného posouzení (založeného například na předchozích zkušenostech s podobnými projekty, odborném posouzení nebo modelování) dospěje k závěru, že případný negativní krátkodobý dopad již nebude zjistitelný po jednom roce nebo v případě biologických kvalitativních složek maximálně po třech letech od zahájení realizace projektu.

— Nové ustanovení o přemísťování znečištění by mohlo umožnit výstavbu nového bydlení, těžebních projektů nebo průmyslových zařízení v silně znečištěných oblastech, kde je například nutné čerpat již znečištěnou podzemní vodu a vypouštět ji do blízkého útvaru povrchové vody, mimo jiné za předpokladu, že ve vodním recipientu nedojde k čistému zvýšení zatížení znečišťujícími látkami. Jak bylo uvedeno výše, zjednodušený postup podle této výjimky nevyžaduje, aby byl projekt nebo činnost uznány za převažující veřejný zájem. Příslušný orgán však bude muset zajistit, aby bylo známo složení vody nebo sedimentů, které mají být přemístěny, a zajistit, že vodní recipient je již nyní ve špatném chemickém stavu ve vztahu k většině přemísťovaných znečišťujících látek, zejména pokud jde o nejvíce perzistentní a bioakumulativní látky.

— V případě vypouštění vybagrovaných sedimentů z jednoho vodního útvaru do jiného vodního útvaru může přesun znečištěných sedimentů z jednoho útvaru povrchové vody (nebo jeho části) do jiného probíhat i navzdory vstupu znečišťujících látek. To je důležité například v přístavních oblastech, kde se tyto činnosti provádějí opakovaně. To je možné za předpokladu, že vodní recipient je již nyní ve špatném chemickém stavu s ohledem na většinu přemístěných znečišťujících látek.

— Dalším příkladem projektů/činností, které by mohly mít prospěch z uplatnění této výjimky, je čištění útvaru podzemních vod po uzavření dolu, kdy se znečištěná voda vytěží, případně vyčistí a poté vypustí do blízkého útvaru povrchových vod. To je možné za předpokladu, že vodní recipient je již nyní ve špatném chemickém stavu s ohledem na většinu přemístěných znečišťujících látek.

8. **Jaké další možnosti flexibility v oblasti obnovení/prodloužení povolení pro stávající činnosti a zařízení jsou uvedeny v rámcové směrnici o vodě?**

Právní ustanovení:

čl. 4 odst. 4 a 5, článek 10 a čl. 11 odst. 3 a 5 rámcové směrnice o vodě.

Výklad Komise:

Podle článku 11 rámcové směrnice o vodě jsou členské státy povinny zavést seznam povinných omezení činností ovlivňujících vodní útvary, aby bylo dosaženo souladu s cíli této směrnice.

To zahrnuje například to, že členské státy jsou povinny zavést systém předchozího omezení, předchozího povolení nebo registrace založený na všeobecně závazných pravidlech platných pro omezení bodových zdrojů vypouštění (tj. jednotlivých průmyslových zařízení), které mohou způsobit znečištění povrchových vod.

Článek 11 rámcové směrnice o vodě rovněž vyžaduje, aby tato omezení byla pravidelně přezkoumávána a aktualizována. Povolení jsou navíc často časově omezená a při prodloužení je třeba je přezkoumat.

Při provádění takového přezkoumání nebo aktualizace stávajícího povolení není v zásadě nutné mít k dispozici nové předchozí povolení podle čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě, protože daná činnost již existuje a byla odůvodněna a povolena již v době svého prvního přijetí.

Takové předchozí povolení v souladu s čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě může být zapotřebí pouze v případě, že se tato činnost změní nebo rozšíří tak, že může dojít ke zhoršení stavu vodního útvaru. Změny nebo rozšíření stávajících činností mohou stejně jako nové projekty nebo činnosti ovlivnit stav útvarů povrchových vod (např. vypouštěním) nebo útvarů podzemních vod (např. změnou hladiny zhoršující kvantitativní a/nebo chemický stav podzemních vod). Stejně jako u všech činností, na které se vztahuje čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě, bude příslušný orgán muset rozhodnout, zda jsou dané změny takové, že mohou zhoršit stav, a vyžadují proto odůvodnění v souladu s čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě. To lze posoudit prostřednictvím předběžného posouzení nebo screeningu.

To je v souladu s nedávným návrhem Komise týkajícím se povolování ([34]), který objasňuje postup, který je třeba dodržet v případě změn nebo rozšíření stávající činnosti.

Závěrem lze říci, že stávající činnosti, které nezahrnují významné nové práce, podléhají pravidelnému omezování požadovanému podle čl. 11 odst. 3 rámcové směrnice o vodě, přičemž není třeba dalšího povolení podle čl. 4 odst. 7 rámcové směrnice o vodě.

Kromě toho, pokud je vodní útvar ovlivněn stávajícími činnostmi, které brání dosažení dobrého stavu včetně stavu chemického, mohou příslušné orgány využít časové výjimky podle čl. 4 odst. 4 nebo výjimky umožňující stanovení nižších environmentálních cílů (čl. 4 odst. 5), pokud jsou splněna kritéria v nich stanovená. V případech, kdy je potřeba přezkoumat a případně aktualizovat určitá povolení, je třeba zohlednit, zda jsou i nadále splňována kritéria pro povolování těchto výjimek.

Podle čl. 4 odst. 4 může příslušný orgán zejména rozložit provádění opatření nezbytných k dosažení environmentálních cílů do několika cyklů plánu povodí, a to až do konce roku 2027 ([35]). V případě prodloužení lhůty na základě „přírodních podmínek“ ([36]), tj. pokud lze prokázat, že byla zavedena všechna opatření k dosažení dobrého stavu, ale „příroda“ potřebuje k obnově více času, lze však prodloužení lhůty uplatnit i po roce 2027. A konečně pro normy jakosti zavedené až v roce 2013 nebo 2026 lze uplatnit prodloužení lhůty až na dva další cykly plánu povodí (pro normy kvality zavedené v roce 2013) nebo až na jeden další cyklus plánu povodí (pro normy kvality zavedené v roce 2026), tedy do konce roku 2039, resp. do konce roku 2045.

([34]) Návrh nařízení o urychlení posuzování vlivů na životní prostředí – (COM(2025) 984 final).

([35]) V souladu s čl. 11 odst. 8 rámcové směrnice o vodě musí být všechna nová nebo revidovaná opatření ustanovená podle aktualizovaného programu proveditelná do tří let od přijetí (např. do poloviny každého cyklu), ale jejich účinky se mohou projevit až později (například pokud je prodloužení doby založeno na technické proveditelnosti a je třeba provést studii, měla by být tato studie zahájena v polovině cyklu, ale výsledky mohou být k dispozici až v pozdější fázi cyklu).

([36]) Ustanovení čl. 4 odst. 4 rámcové směrnice o vodě umožňuje členským státům odložit dosažení souladu do konce roku 2027 z důvodu technické neproveditelnosti, neúměrných nákladů nebo přírodních podmínek; u přírodních podmínek může být dosažení souladu dokonce odloženo ještě více, tj. pokud jsou zavedena všechna potřebná opatření, ale přírodě trvá déle, než se zotaví.

Podle čl. 4 odst. 5 rámcové směrnice o vodě mohou členské státy rovněž pro specifické vodní útvary připustit dosažení méně přísných environmentálních cílů než těch, které jsou uvedeny v čl. 4 odst. 1 rámcové směrnice o vodě, pokud jsou tyto vodní útvary ovlivněny lidskou činností do té míry, nebo pokud jsou jejich přírodní podmínky takové, že by dosažení těchto cílů bylo neproveditelné nebo neúměrně nákladné, avšak za předpokladu, že zavedly všechna proveditelná a nikoli neúměrně nákladná opatření k minimalizaci dalšího zhoršování stavu. To znamená, že příslušný orgán s ohledem na všechny činnosti ovlivňující daný vodní útvar zajistil, aby povolení byla pravidelně přezkoumávána a v případě potřeby aktualizována v souladu s nejlepšími dostupnými technologiemi a aby byla provedena všechna zmírňující opatření, která nejsou neúměrně nákladná. V úvahu je třeba vzít také požadavek „sdruženého přístupu“ pro vypouštění do povrchových vod podle článku 10 rámcové směrnice o vodě, který ukládá příslušným orgánům povinnost zajistit, aby byly použity nejlepší dostupné technologie a aby byl zajištěn soulad se všemi cíli a normami jakosti stanovenými podle všech ostatních příslušných právních předpisů EU a aby byly v případě potřeby zavedeny přísnější kontroly emisí.

V této souvislosti je třeba poznamenat, že některé všudypřítomné perzistentní, bioakumulativní a toxické látky, jako je například rtuť, mohou být ve vodních útvarech přítomny v důsledku historických činností (přetrvávající znečištění). Pokud není možné toto přetrvávající znečištění řešit nebo je jeho řešení neúměrně nákladné, lze použít čl. 4 odst. 5 rámcové směrnice o vodě.

Celkově se v případě stávajících činností včetně těžebních činností při přezkumu povolení nebo oprávnění mohou uplatnit další výjimky. To znamená, že po roce 2027 lze za určitých podmínek stanovit prodloužení lhůty a nižší environmentální cíle i na dobu po roce 2027 (pokud je to odůvodněno přírodními podmínkami). Jsou k dispozici i další pokyny ([37]).

Příklady:

— Členský stát zavedl opatření k zastavení nebo výraznému snížení vypouštění nebo úniků živin spojených s těžební činností (např. tím, že zajistil, aby příslušné povolení obsahovalo požadavky v tomto ohledu). Vzhledem k času, který potřebují přírodní procesy, však tato opatření nemusí být dostatečná k tomu, aby umožnila obnovu dotčených vodních útvarů do roku 2027. Členské státy požádají v příslušném plánu povodí o prodloužení lhůty v souladu s čl. 4 odst. 4 a poskytnou souhrn přijatých opatření a harmonogram jejich provádění. Opatření jsou průběžně přezkoumávána, aby byla zajištěna jejich účinnost, a potřeba jejich dalšího rozšíření je posuzována v následujících plánech povodí.

— Při stávající těžební činnosti dochází k vypouštění stříbra, pro které byla v revizi z roku 2026 stanovena norma kvality s termínem dosažení souladu do roku 2039. Pokud příslušný orgán zjistí, že této normy kvality nelze v uvedené lhůtě dosáhnout z důvodů technické neproveditelnosti nebo neúměrných nákladů, může příslušný orgán v souladu s čl. 4 odst. 4 tuto lhůtu pro dosažení souladu odložit do roku 2045.

— Útvar povrchové vody je ovlivněn přetrvávajícím znečištěním rtutí a neexistuje žádné technicky proveditelné opatření, které by umožnilo splnit NEK do roku 2027. Koncentrace se budou snižovat jen pomalu a nižších úrovní dosáhnou až po roce 2027 v důsledku rozptylu a ředění dešťovou vodou, která by měla být méně znečištěná, mimo jiné díky celosvětovému úsilí a úsilí EU o dekarbonizaci, práci v rámci Minamatské úmluvy a právních předpisů EU týkajících se rtuti. K vyčištění daného vodního útvaru nemusí existovat žádná alternativní opatření, případně mohou být neúměrně nákladná. V takovém případě by měl členský stát zvážit uplatnění čl. 4 odst. 5 a stanovit nižší environmentální cíl ve vztahu ke rtuti s cílem dosáhnout pouze nejvyššího možného stavu.

— Stávající těžební lokalita kritických surovin nebo průmyslová činnost je v provozu již desítky let, což vede k určitým dopadům na dobrý chemický stav útvaru povrchové vody. Povolení upravující danou činnost již nyní zaručuje, že provozovatel uplatňuje nejlepší možná opatření umožňující snížit vypouštění do dotčeného vodního útvaru (nebo případně, že provozovatel splnil případnou povinnost sanace dotčené oblasti z minulých činností) a příslušný orgán dospěje k závěru, že není možné zavést dodatečná opatření, která by byla proveditelná a nebyla nepřiměřeně nákladná pro další snížení emisí na úroveň, která může zajistit soulad se stávajícími NEK. Členské státy by měly zvážit uplatnění čl. 4 odst. 5 a stanovit nižší environmentální cíl ve vztahu k daným znečišťujícím látkám s cílem dosáhnout pouze nejvyššího možného stavu. Opatření jsou průběžně přezkoumávána, aby byla zajištěna jejich účinnost, a potřeba jejich dalšího rozšíření je posuzována v následujících plánech povodí.

([37]) Byly vypracovány nezávazné pokyny v souvislosti se společnou prováděcí strategií podle rámcové směrnice o vodě (Pokyny k výjimkám z environmentálních cílů. Pokyny č. 20 – Úřad pro publikace EU).

— Stávající důl ovlivňuje blízký útvar povrchových vod vypouštěním svých odpadních vod. Na tento vodní útvar se vztahuje výjimka podle čl. 4 odst. 5 rámcové směrnice o vodě. Povolení se přezkoumává za účelem prodloužení těžební činnosti. Od vydání původního povolení byly zavedeny nové technologie čištění odpadních vod. Aby rozšíření nezpůsobilo potenciální zhoršení stavu dotčených vodních útvarů, bude třeba toto povolení aktualizovat a zahrnout do něj další zmírňující opatření založená na nových technologiích. Pokud v důsledku toho nedojde ke zhoršení stavu, není třeba na toto rozšíření těžební lokality uplatňovat čl. 4 odst. 7. Začlenění nových technologií navíc splní požadavek čl. 4 odst. 5, aby bylo zajištěno dosažení nejlepšího možného stavu.

Příloha, část A – Látky znečišťující podzemní vody s významem pro EU

Lhůta pro dosažení souladu – možná časová výjimka podle čl. 4 odst. 4 rámcové směrnice o vodě

Číslo položky Příloha I směrnice o podzemních vodách	Název látky	Datum dosažení souladu	Možné prodloužení lhůty
1	Dusičnany	2015	2027
2	Účinné látky v pesticidech včetně jejich významných metabolitů, produktů rozkladu a reakčních produktů	2015	2027
3	PFAS	2039	2045
4	Karbamazepin	2039	2045
5	Sulfamethoxazol	2039	2045
6	Primidon	2039	2045
7	Nerelevantní metabolity pesticidů (nrMs)	2039	2045
8	Trichlorethylen a tetrachlorethylen (součet obou)	2039	2045

Příloha, část B – Prioritní látky v povrchových vodách

Lhůta pro dosažení souladu – možná časová výjimka podle čl. 4 odst. 4 rámcové směrnice o vodě

Číslo položky Příloha I směrnice o normách environmentální kvality	Název látky	Datum dosažení souladu	Možné prodloužení lhůty
1)	Alachlor	Přesunuto do seznamu znečišťujících látek specifických pro povodí 2015 (pokud je v členském státě přítomen)	2027
2)	Anthracen	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK = 2021	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK = 2033
3)	Atrazin	Přesunuto do seznamu znečišťujících látek specifických pro povodí 2015 (pokud je v členském státě přítomen)	2027
4)	Benzen	2015	2027
5)	Bromované difenylethery	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2013) = 2021 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2013) = 2033 Revidovaná NEK (2026)= 2039
6)	Kadmium a jeho sloučeniny (v závislosti na třídách tvrdosti vody) (9)	2015	2027
6a)	Tetrachlormethan	Přesunuto do seznamu znečišťujících látek specifických pro povodí 2015 (pokud je v členském státě přítomen)	2027
7)	C_{10-13} chloralkany	2015	2027
8)	Chlorfenvinfos	Přesunuto do seznamu znečišťujících látek specifických pro povodí 2015 (pokud je v členském státě přítomen)	2027
9)	Chlorpyrifos (chlorpyrifos-ethyl)	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2013) = 2021 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2013) = 2033 Revidovaná NEK (2026) = 2039
9a)	Cyklodienové pesticidy: Aldrin Dieldrin Endrin Isodrin	2015	2027
9b)	DDT celkem	2015	2027
	para-para-DDT	2015	2027
10)	1,2-dichlorethan	2015	2027
11)	Dichlormethan	2015	2027
12)	Di(2-ethylhexyl)-ftalát (DEHP)	2015	2027
13)	Diuron	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2026) = 2039
14)	Endosulfan	2015	2027

Číslo položky Příloha I směrnice o normách environmentální kvality	Název látky	Datum dosažení souladu	Možné prodloužení lhůty
15)	Fluoranthen	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2013) = 2021 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2013) = 2033 Revidovaná NEK (2026) = 2039
16)	Hexachlorbenzen	2015	2027
17)	Hexachlorbutadien	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2026) = 2039
18)	Hexachlorcyklohexan	2015	2027
19)	Isoproturon	2015	2027
20)	Olovo a jeho sloučeniny	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2013) = 2021	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2013 = 2033)
21)	Rtuť a její sloučeniny	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2026) = 2039
22)	Naftalen	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2013) = 2021	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2013 = 2033)
23)	Nikl a jeho sloučeniny	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2013) = 2021 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2013) = 2033 Revidovaná NEK (2026) = 2039
24)	Nonylfenoly (4-nonylfenol)	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2026) = 2039
25)	Oktylfenoly ((4-(1,1′,3,3′-tetramethylbutyl)-fenol))	2015	2027
26)	Pentachlorbenzen	2015	2027
27)	Pentachlorfenol	2015	2027
28)	Polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU)	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2013) = 2021 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2013) = 2033 Revidovaná NEK (2026) = 2039
	Benzo(a)pyren	Totéž	Totéž
	Benzo(b)fluoranthen	Totéž	Totéž
	Benzo(k)fluoranthen	Totéž	Totéž
	Benzo(g,h,i)perylen	Totéž	Totéž
	Indeno(1,2,3-cd)pyren	Totéž	Totéž
	Chrysen	2039	2045
	Benzo(a)anthracen	2039	2045
	Dibenz(a,h)anthracen	2039	2045
	Fluoranthen	2039	2045

Číslo položky Příloha I směrnice o normách environmentální kvality	Název látky	Datum dosažení souladu	Možné prodloužení lhůty
29)	Simazin	Přesunuto do seznamu znečišťujících látek specifických pro povodí 2015 (pokud je v členském státě přítomen)	2027
29a)	Tetrachlorethylen	2015	2027
29b)	Trichlorethylen	2015	2027
30)	Tributylcíničité sloučeniny ([18]) (kation tributylcínu)	Počáteční NEK = 2015 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2026) = 2039
31)	Trichlorbenzeny	Přesunuto do seznamu znečišťujících látek specifických pro povodí 2015, pokud je v členském státě přítomen	2027
32)	Trichlormethan	2015	2027
33)	Trifluralin	2015	2027
34)	Dikofol	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2039 Revidovaná NEK (2026) = 2039
35)	Kyselina perfluoroktansulfonová (PFOS) a její deriváty	2027	2039
36)	Chinoxyfen	2027	2039
37)	Dioxiny a sloučeniny s dioxinovým efektem	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2039 Revidovaná NEK (2026) = 2039
38)	Aklonifen	2027	2039
39)	Bifenox	2027	2039
40)	Cybutryn	2027	2039
41)	Cypermethrin	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2039 Revidovaná NK (2026) = 2039
42)	Dichlorvos	2027	2027
43)	Hexabromcyklododekan (HBCDD) ([24])	Počáteční NEK = 2027 Revidovaná NEK (2026) = 2033	Počáteční NEK = 2039 Revidovaná NEK (2026) = 2039
44)	Heptachlor a heptachlorepoxid	2027	2039
45)	Terbutryn	2027	2039
46)	17-alfa-ethinylestradiol (EE2)	2039	2045
47)	17-beta-estradiol (E2)	2039	2045
48)	Acetamiprid	2039	2045
49)	Azitromycin	2039	2045
50)	Bifenthrin	2039	2045
51)	Bisfenol A (BPA)	2039	2045
52)	Karbamazepin	2039	2045
53)	Klarithromycin	2039	2045

Číslo položky Příloha I směrnice o normách environmentální kvality	Název látky	Datum dosažení souladu	Možné prodloužení lhůty
54)	Klothianidin	2039	2045
55)	Deltamethrin	2039	2045
56)	Diklofenak	2039	2045
57)	Erytromycin	2039	2045
58)	Esfenvalerát	2039	2045
59)	Estron (E1)	2039	2045
60)	Glyfosát	2039	2045
61)	Ibuprofen	2039	2045
62)	Imidakloprid	2039	2045
63)	Nikosulfuron	2039	2045
64)	Permethrin	2039	2045
65)	Per- a polyfluoroalkylové látky (PFAS) – součet 25	2039	2045
66)	Stříbro	2039	2045
67)	Thiakloprid	2039	2045
68)	Thiamethoxam	2039	2045
69)	Triklosan	2039	2045
70)	Součet účinných látek v pesticidech uvedených v této tabulce	2039	2045